

Nr 16.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1932 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av fullmäktiges i riksbanken framställning om anvisande av ytterligare medel för omläggning av allmänna vägen Tumba—Uttran.

Med godkännande av ett den 29 januari 1929 mellan Sveriges riksbank och Svartlösa härads väghållningsdistrikt upprättat avtal angående omläggning av allmänna vägen Tumba—Uttran bemyndigade samma års riksdag fullmäktige i riksbanken att av riksbankens medel under vissa i avtalet angivna förutsättningar till väghållningsdistriktet utbetala ett belopp av 31 000 kronor. Enligt berörda avtal hade väghållningsdistriktet åtagit sig att, sedan vederbörligt tillstånd därtill erhållits, utföra ifrågavarande vägomläggning. Den totala kostnaden därför beräknades enligt upprättat förslag uppgå till ett belopp av 141 000 kronor. Väghållningsdistriktets åtagande gällde endast under förutsättning, bland annat, att distriktet erhöle ett bidrag av automobilskattemedel intill 75 procent av den beräknade kostnaden, dock lägst 100 000 kronor, vilket belopp sedermera beviljats. I avtalet stadgades vidare, att riksbanken skulle utan ersättning upplåta den riksbanken tillhöriga mark, som erfordrades för vägens framdragande, samt bidraga till distriktets kostnader för vägomläggningen med ovannämnda belopp, 31 000 kronor, att utbetalas med hälften vid vägarbetets påbörjande samt återstoden, då arbetet vore till hälften utfört. Distriktet skulle självt bidraga med ett belopp av högst 10 000 kronor.

I skrivelse till bankoutskottet den 25 februari 1932 hava *fullmäktige i riksbanken* gjort framställning om anvisande av ytterligare medel för ifrågavarande vägomläggning, varvid fullmäktige anfört följande:

I skrivelse den 18 november 1931 har väghållningsdistriktet — med anmälan, att ifrågavarande vägarbete blivit fullbordat och avsynat — bland annat anfört, att vid den sammanställning av kostnaderna, som verkstälts för att utbetomma inestående bidrag av automobilskattemedel, det visat sig, att kostnaderna för företaget kommit att överstiga den beräknade kostnaden med 13 532 kronor 91 öre. Denna ökade kostnad hade orsakats av för riksbankens räkning utförda arbeten såsom förbättrade tillfarter för vägen till pappersbrukets ägor på södra sidan om järnväget, påfyllning för förbättring av anslutning med den gamla vägen genom pappersbruket, förlängning av den för kraftkanalen avsedda trumman, så att kanalen kunde bibehålla sin för bruket gynnsammaste riktning, dräneringsanordningar för att icke be-

röra slänten till pappersbrukets tomt mitt för det nu flyttade uthuset, ävensom av på förhand oberäknliga kostnader för av statens järnvägar anordnad bevakning och utförda arbeten. Vid de underhandlingar, som förts med entreprenören, har denne förklarat sig villig att nedskryta en hos vägstyrelsen inestående fordran för extra arbeten å 12 395 kronor 50 öre med 2 395 kronor 50 öre till 10 000 kronor med villkor, att dessa 10 000 kronor omgående likviderades, varför de sammanlagda kostnaderna utöver det fastställda beloppet 141 000 kronor skulle komma att uppgå till 11 137 kronor 41 öre.

Entreprenörens fordran å 10 000 kronor hade av den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utsedda arbetsledaren godkänts och attesterats.

Med hänsyn till berörda förhållanden har vägstyrelsen anhållit, att riksbanken för täckande av den sålunda uppkomna merkostnaden ville till vägdistriktet utbetala ytterligare 10 000 kronor.

Såsom framgår av fullmäktiges skrivelse i ämnet till 1929 års bankoutskott (se utskottets utlåtande nr 19), hava här ifrågavarande vägarbeten tillkommit på förslag av fullmäktige. Syftet med dessa arbeten var att frigöra vägen vid och emellan brukets byggnader från den genomgående trafiken, vilken medförde stora olägenheter för papperstillverkningen och brukspersonalen. Enligt vad vägstyrelsen i sin skrivelse erinrar, hade vid de underhandlingar, som före arbetets påbörjande förts mellan riksbanken och vägstyrelsen, framhållits, att vägdistriktets intresse för vägomläggningen vore ytterst ringa, enär arbetet komme att kräva ett så stort belopp av de automobilskattemedel, som tilldelades väghållningsdistriktet, att vägdistriktets övriga synnerligen nödvändiga vägarbeten skulle komma att bli eftersatta och fördröjda. Jämlikt förenämnda avtal hade vidare väghållningsdistriktets bidrag till vägomläggningen uttryckligen begränsats till 10 000 kronor. Under sådana förhållanden och då, på sätt vägstyrelsen framhåller, merkostnaden för genomförandet av ifrågavarande vägomläggning förorsakats av tilläggsarbeten, vilka icke ingingo i det ursprungliga kostnadsförslaget men som under arbetets gång visat sig vara erforderliga, anse fullmäktige, att riksbanken till täckande av nämnda merkostnad bör bidra med det belopp, vägstyrelsen i sådant avseende begärt.

Under åberopande av vad sålunda anförts få fullmäktige hemställa, att utskottet måtte hos riksdagen utverka bemyndigande för fullmäktige att för omläggning av allmänna vägen Tumba—Uttran av riksbankens medel till Svartlösa härads väghållningsdistrikt utbetala ytterligare ett belopp av 10 000 kronor.

Av utredningen framgår, att väghållningsdistriktet från början uttryckligen begränsat sin utfästelse om bidrag för ifrågavarande, på bankofullmäktiges framställning tillkomna vägomläggning till ett belopp av högst 10 000 kronor samt att de jämkningar i ursprungligen fastställd plan för företaget, vilka väsentligen föranlett den uppkomna merkostnaden, ägt rum i riksbankens intresse. Under sådana förhållanden torde berörda merkostnad böra huvudsakligen bestridas av riksbankens medel. Utskottet har på grund härav ansett sig böra tillstyrka bifall till bankofullmäktiges framställning och får alltså hemställa,

Utskottet.

att riksdagen, med bifall till fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må bemyndiga fullmäktige att för omläggning av allmänna vägen Tumba—Uttran av riksbankens medel till Svartlösa härads väghållningsdistrikt utbetala, utöver förut anvisat belopp, ytterligare en summa av 10 000 kronor.

Stockholm den 14 mars 1932.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Gustafsson* i Stensholm*,
Lindgren, Johansson i Östersund, *Stendahl, Berling** och *Bodin*;

från andra kammaren: herrar *Winkler, Bäcklund, Lovén, Svensson* i Bettingetorp, *Wikström, Höglund* i Göteborg, *Ryberg* och *Carlsson* i Solberga.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Stendahl, Lindgren, Bäcklund* och *Carlsson* i Solberga, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

Av utredningen i ärendet framgår, att den merkostnad, som för ifrågasvarande vägomläggning uppkommit i förhållande till de ursprungliga kostnadsberäkningarna, i väsentlig mån föranletts av jämkningar, vilka i riksbankens intresse vidtagits i den för företaget uppgjorda plan, som låg till grund för 1929 års riksdags beslut i ämnet. Det torde hava stått klart för bankofullmäktige, att de extra arbeten, som sålunda för riksbankens räkning utförts utöver de i planen avsedda, skulle komma att medföra ett överskridande av den för företaget beräknade kostnadsramen. I den skrivelse, vari vägstyrelsen i Svartlösa härads väghållningsdistrikt nu hos riksbanken gjort framställning om bidrag till täckande av den uppkomna merkostnaden, har nämligen — utan att gensägelse från fullmäktiges sida framkommit — till stöd för framställningen anförts bland annat följande: »Vid de underhandlingar, som fördes, ställdes även i utsikt, att, därest arbetet

skulle överskrida den beräknade kostnaden på grund av oberäknade arbeten eller dylikt, riksbanken skulle kunna bidra med sålunda överskjutande belopp. De av riksbanksfullmäktige för underhandlingarna utsedda ombuden önskade dock ej skriftligen bekräfta denna utfästelse, enär bidragsfrågan i så fall först skulle på av riksbanksfullmäktige gjord framställning underkastas riksdagen för förnyad prövning, varigenom påbörjandet av arbetet med vägomläggningen kunde fördröjas.»

Vid nu angivna förhållanden synes det utskottet vara anmärkningsvärt, att fullmäktige låtit ifrågavarande från början icke beräknade arbeten utföras utan att först, med nödig utredning om nämnda arbetens behövlighet ur riksbankens synpunkt, till bankoutskottets och riksdagens prövning hänskjuta frågan om beredande av täckning för därav uppkommande merkostnader. En dylik anmärkning synes vara så mycket mer befogad, som arbetena med vägomläggningen pågingo under den tid, då 1931 års riksdag var samlad, och tillfälle alltså förelåg att underställa ärendet riksdagens prövning utan att behöva föranleda något uppskov med arbetenas fullbordande.

I det läge, vari frågan nu befinner sig, synes det emellertid med hänsyn till avfattningen av det angående vägomläggningen upprättade avtalet mellan riksbanken och väghållningsdistriktet vara ofrånkomligt, att den uppkomna merkostnaden i av fullmäktige föreslagen omfattning bestrides av riksbankens medel. Utskottet har på grund härav ansett sig böra tillstyrka bifall till bankofullmäktiges framställning och får alltså hemställa,

att riksdagen, med bifall till fullmäktiges i riksbanken förevarande framställning, må bemyndiga fullmäktige att för omläggning av allmänna vägen Tumba—Uttran av riksbankens medel till Svartlösa härads väghållningsdistrikt utbetala, utöver förut anvisat belopp, ytterligare en summa av 10 000 kronor.